

DATUM 2020-09-29
 DNR. 20/01247
 HANDLÄGGARE Ewa Romberg
 TELEFON 040- 635 04 58
 E-POST ewa.romberg@vasyd.se

Malmö stad
 Miljönämnden
 miljo@malmo.se

Yttrande över förslag till Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030, dnr: MN-2018-964

Bakgrund

Miljönämnden i Malmö stad beslutade 2020-06-17 att skicka ut förslag till *Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030* på remiss, med svar senast 2020-10-01. VA SYDs synpunkter översänds härmed till Miljönämnden i Malmö stad.

Om VA SYD

VA SYD driver på miljösmarta lösningar i samhällsbygget. Utifrån en helhetssyn samlar vi spetskompetens och satsar på modiga idéer när vi utvecklar och vårdar VA-system och avfallshantering.

VA SYDs avfallsavdelning har hand om hanteringen av hushållsavfall i Malmö stad och Burlövs kommun. Avfallshierarkin genomsyrar det övergripande arbetet, där det är prioriterat att avfallsmängderna ska minska, återbruket ska öka och att det avfall som ändå uppkommer ska tas hand om på ett så miljövänligt sätt som möjligt för att kunna bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Övergripande ställningstaganden

VA SYD har tagit del av förslaget till *Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030* och lämnar ett antal kommentarer och rekommendationer kring de tre målen - ett Malmö med minsta möjliga klimatpåverkan, ett Malmö med god livsmiljö samt ett Malmö med rik och frisk natur.

Miljöprogrammet är kort och koncist samt har en bra struktur.

Det VA SYD saknar i det kortfattade dokumentet är en tydligare beskrivning alternativt en illustration av hur målområde, mål och indikatorer hänger ihop samt hur mätning och uppföljning ska ske.

Det är viktigt att det tas fram handlingsplaner, nedbrutet på förvaltningar, eftersom programmet är så pass övergripande.

I föreliggande förslag saknas även en redogörelse kring styrmedel (utöver kommunfullmäktiges budget) som kan och bör användas för att nå målen. Det råder även otydlighet kring ägarskap och ansvarsfördelning för målen, eftersom hela Malmö stads organisation förväntas ta ett gemensamt ansvar för att målen i miljöprogrammet uppnås.

Det är positivt att barnen omnämns i miljöprogrammet VA SYD hade därför gärna sett att en barnkonsekvensanalys genomfördes.

VA SYD tillstyrker det nya Miljöprogrammet för Malmö stad. Miljöprogrammet visar att Malmö stad vill arbeta för att nå de nationella miljökvalitetsmålen och bidra till det globala arbetet med Agenda 2030.

Ett Malmö med god livsmiljö

Målbild: År 2030 lever Malmöborna i en resilient, levande och grön stad där ekosystemtjänster främjas och människors hälsa värnas.

Delmål – Malmö resiliens vid ett förändrat klimat har ökat

Översvämningar, värmeböljor och torka är exempel på effekter av klimatförändringar som kan påverka Malmöbornas liv och hälsa negativt. Malmö ska bli mer motståndskraftigt och öka sin förmåga att hantera klimateffekter genom smarta insatser i planering och befintlig stadsmiljö.

Kommentarer till indikatorerna:

1. Indikator enligt Miljöprogrammet: Poäng i kommunranking för kommuners klimatanpassning (öka).

Förslag till ny indikator: Staden har utsett en förvaltning med ett samlat ansvar för klimatanpassning och med resurser för analys samt ett kommunövergripande uppdrag att föreslå åtgärder.

Motivering: Rankingens i Miljöbarometern bygger på hur kommunen presterar i de sex steg som barometern är strukturerad efter. I tre steg har staden full poäng: Steg 3. Identifiera anpassningsåtgärder; Steg 5. Genomförande; Steg 6. Följa upp och utvärdera. I tre steg saknar staden poäng: Steg 1. Etablera klimatanpassningsarbetet (-1,5 p); Steg 2. Identifiera risker och sårbarhet (-2,5 p); Steg 4. Välja anpassningsåtgärder (-3 p). Malmö svaghet i arbetet med klimatanpassning är att det saknas ett samlat grepp. Det innebär att trots att kunskaperna finns inom kommunen så görs det inte kommunövergripande analyser i alla relevanta frågor för att identifiera risker och sårbarheter (Steg 2). Det saknas också en koppling mellan analys och förslag till åtgärder (Steg 4). Att utse ett samlat ansvar för klimatanpassning är därför ett bättre och mera direkt mål än att samla poäng i IVL:s klimatranking.

2. Indikator enligt Miljöprogrammet: Ytor i staden som kan omhänderta nederbörd (öka).

Förslag till ny indikator: Staden har förutsättningar att klara kraftig nederbörd (öka).

Motivering: Det som är intressant för stadens resiliens är ju hur staden står emot kraftig nederbörd. Ytor som kan omhänderta nederbörd är ett indirekt och osäkert sätt att mäta detta. Det finns ju ytor som kan infiltrera nederbörd utan att det påverkar risken för översvämning, till exempel strandängarna. Dessutom finns det relativt bra analyser som beskriver hur stor förmåga stadens VA-nät och infrastruktur har när det gäller att hantera nederbörd. Därför är det bättre att ha en indikator som mer direkt beskriver stadens förutsättningar att klara kraftig nederbörd.

3. Indikator enligt Miljöprogrammet: Genomförda åtgärder för att hantera värmebölja (öka).

Förslag till ny indikator: Genomförda åtgärder för att hantera värmebölja som minskar risk för liv och ohälsa (öka).

Motivering: I nuläget finns det en ofullständig kartering av både risker för höga temperaturer och var dessa temperaturer riskerar att drabba sårbara grupper. Utan en sådan kartering riskerar åtgärder mot värmebölja att bli verkningslösa. Det är alltså viktigt att koppla ihop kunskap om var riskerna finns med åtgärder som minskar riskerna. Därför är det viktigt att indikatorn tar fasta på att minska risker för liv och ohälsa, inte bara på att minska risker för höga temperaturer i allmänhet.

4. Förslag till ny indikator: Staden har förutsättningar att klara vattenförsörjning även vid långvarig torra (öka).

Motivering: Vattenbrist vid värmeböljor är ett återkommande problem och det är motiverat att lyfta frågan från ett sektorsansvar (VA SYD och Sydvatten) till ett kommungemensamt ansvar.

Ett Malmö med rik och frisk natur

Målbild: År 2030 har Malmö en hållbar mark- och resursanvändning för att bevara och utveckla värdefulla natur-, havs- och jordbruksområden

Delmål – Fler skyddade havsområden och hållbar förvaltning av vatten och hav

Malmös yta består till ungefär hälften av hav. Hav och vattendrag är viktiga livsmiljöer som bidrar till den biologiska mångfalden och ger flera ekosystemtjänster. Utsläpp av föroreningar och avfall samt läckage av näringsämnen ska minimeras för att skydda ekosystem i hav och vatten. Malmö stad ska förvalta värdefulla havs- och vattenområden på ett hållbart sätt.

Kommentar till indikatorerna: Vid Malmös kust finns en viktig hamnverksamhet och två avloppsreningsverk som släpper sitt reade vatten till havet. Stadens ambition att förvalta värdefulla havs- och vattenområden genom att öka andel havsyta med formellt skydd, får inte omöjliggöra eller kraftigt försvåra hamnens transport av gods eller persontrafik. På samma sätt får inte rening av Malmös spillvatten äventyras, i en stad med snabbt växande befolkning.

VA SYDs arbete med att förverkliga Malmö Avloppstunnel är ett viktigt led i att minska belastningen av kväve och fosfor i Malmös vatten.

VA SYD bjuder in till ett fördjupat samarbete kring stadens vattenförvaltning. Bland tidigare exempel på samarbete kan nämnas *Skyfallsplan för Malmö*.

Delmål – Ökad resurseffektivitet

Genom ökad konsumtion förbrukas jordens resurser i allt snabbare takt. Malmö ska ställa om till en mer cirkulär ekonomi där produkter, material och resurser återanvänds och återvinns i större utsträckning. Malmö stads organisation ska föregå med gott exempel och minska sitt ekologiska fotavtryck.

Kommentar till indikatorerna: Det är positivt att hänvisning sker till den kommande kretsloppsplanen. VA SYD ser med fördel att indikatorer, målvärde och uppföljning samordnas med stadens kretsloppsplan.

För VA SYD

Ewa Romberg
Miljöingenjör

